

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insertate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 16.

V Ptuj v nedeljo dne 7. avgusta 1904.

V. letnik.

Prvaške sanje.

„Proč od Gradca,“ tako kriče danes skoraj vsi slovenski listi, „proč od Gradca,“ to je iskrena želja vseh takozvanih voditeljev spodnještajerskih Slovencev, „svoji k svojim“, to je njih vedno in vedno zopet povdarjeno geslo!

Pomen teh besed smo v našem listu že večkrat razmislili, pokazali smo našim cenjenim bralcem, da so te želje voditeljev slovenskega ljudstva ne le nespametne, temveč za to ljudstvo varnost nevarne!

Danes pa hočemo brez ovinkov, kakor vedno, odkriti slovenskemu ljudstvu in posebno seveda slovenskim kmetom na spodnjem Štajerskem tajne misli, zakaj se poganja takozvano „razumništvo“, torej tudi štajerskega slovenskega ljudstva, da bi odtegnilo to ljudstvo vsakej dotiki z velikim slovenskim narodom, zakaj se poganjajo slovenski prvaki ne le na Štajerskem, temveč tudi po vsem Slovincem, da bi spravili slovensko ljudstvo v sovražnost z njegovimi sosedi, posebno seveda z Nemci, da bi uničili dosedajno mirno življenje med Slovenci in drugimi narodi, najbolj pa seveda zopet med Nemci; pokazati hočemo, zakaj se poganjajo prvaki, da bi odtegnili užitek vsega tistega, kar Slovincem daje veliki nemški narod, zakaj vedno in vedno želijo, da nimajo Slovenci z Nemci ničesar opraviti, da Nemci, s temi sovražniki, ki želé vedno le njih uničiti!

Vzroki vsake želje spraviti Slovence v sovražnost z Nemci, vzroki poganjanja, da bi se odtegnilo slovenskemu ljudstvu posebno nemškemu vplivu in vsemu, kar mu ponuja nemški, veleolikani narod, ki je brez

vsake dvombe na višjem stališču, kakor slovenski narod, kateri se je začel še le komaj razvijati, ti vzroki so skrivne prvaške sanje o zedinjenju ne-le vseh Slovencev, temveč vseh slovanskih ljudstev, ti vzroki so prvaške sanje o velikem vseslovanskem kraljestvu ali pa cesarstvu in to pod vlado enega kralja ali cesarja, kateri naj bi bil sin največjega naroda slovanskega, kateri naj bi bil potomec — sedaj vladajoče ruske carske hiše, ali pa vsaj potomec višjega ruskega plemstva.

Da, istina je, dragi nam slovenski trpini, istina je, dragi nam slovenski kmetje, slovenski prvaki, vso slovensko takozvano razumništvo sanjari že več, kakor pol stoletja o tem, da bi se zedinili Slovenci, Hrvati, Serbi Čehi, Poljaki, Rusi, sploh vsa slovanska ljudstva pod enim, a ne pod avstrijskim, temveč pod ruskim žezlom!

Da istina je, da se samo radi tega hujska od prvaških sanjarjev slovensko ljudstvo že več, kakor pol stoletja proti nemškemu ljudstvu, istina je tudi, da sanjarijo prvaki drugih slovanskih narodov o tem združenju, da pogledujejo voditelji drugih slovanskih narodov zaupljivo tje preko ruskih mej, da hujskajo ti voditelji svoja zapeljana ljudstva proti vsemu, kar je nemškega, proti vsemu, kar je drugih neslovanskih narodov!

„Proč od Gradca“, „svoji k svojim“, toraj proč od nemškega naroda, tako vedno vpijejo slovenski prvaki, proč od nemštva vpijejo v enomer prvaki Čehov in Poljakov, proč od Ogrov vpijejo prvaki hrvaški, proč od drugih narodov vpijejo prvaki vseh slovanskih narodov, toraj vedno proč in zopet proč!

Ali se vendar pri tem ne vsili vsakemu pametnemu človeku vprašanje: „Ako vedno proč, kam pa

potem?" Ali še je slišal kedaj kateri klicati prvaške sanjarje bodi si v naši ožji domovini, bodi si drugod: „Proč od Rusov?"

Ni nam znano, da bi se še bil kateri list, pisan v slovanskem jeziku, obelodanil te prvaške sanje, ni nam znano, da bi bil kateri list slovanskega jezika opozoril slovenko ljudstvo na pretečo mu nevarnost združeno s temi sanjami, zato pa stopimo mi danes pred tebe slovensko ljudstvo, svareč te še o pravem času, zopet ne v naš, temveč v tvoj prid, svareč te ne le pred tvojimi voditelji, pred tvojimi prvaki, temveč tudi pred njihovimi pogubonosnimi skrivnimi sanjami.

Da, pogubonosne, nevarne so te skrivne sanje slovenskih prvakov in to v marsikaterem oziru!

Zjedinjenje slovanskih plemen bi se zamoglo zgoditi le tako, kakor smo že omenili, da bi prevzel vodstvo in vlado vseh Slovanov le eden edini narod slovanski in to seveda narod, ki je po številu najmočnejši, toraj narod ruski!

To seveda je znano tudi slovenskim prvaškim sanjarjem ravno tako, kakor vsem prvacom vseh slovanskih narodov! Od koder pa bi se zanimali toliko za vse, kar je ruskega, od koder bi izvirala vsa ljubezen prvaških slovenskih časopisov, od kod ljubezen vseh slovanskih prvaboriteljev za srečo in nesrečo Rusov?

In ravno sedaj, ko se morajo Rusi tam daleč v Aziji boriti z Japonci, ravno sedaj se kaže to najbolje!

Vso slovansko časopisje upa in prosi zmage ruskemu narodu, širi z vidnim veseljem vsako, še tako majhno zmago tega naroda — zares pičle so — med svojimi bralci od Boga naravnost zahtevajoč konečnega uspeha ruskemu orožju.

Da, pičle so zmage, Rusi so jih dobili že parkrat prav pošteno po hrbtu in to od majhnega azijskega naroda, kateri si je pridobil svojo omiko, svoj napredek še le v teku par let in to, glej ga no, skoraj v največji meri od — Nemcev!

Ta boj je čisto jasno pokazal, na kakem stališču stoji toli hvaljena Rusija! Korupcija vlada v tej državi in sicer v polnem pomenu besede. Rusko ljudstvo je vajeno bolj bičju, kakor prostosti, ruski voditelji so vajeni bolj lahkomiseljnemu razkošnemu življenju, kakor pa navdušenju za lastno svojo domovino! Oficirji in vojaki kradejo za vojsko namenjeni denar in to s tako temeljitostjo, da je groza! Saj je morda temu ali družemu naših bralcev znano, da se je celo v zabojih (kištah), ki so se poslali na bojišče za ruske ranjence našlo — žagovinje in kamenje, ne pa za ranjence namenjene reči!

To ljudstvo toraj, polno notranje korupcije, to ljudstvo, katero je pol tisoč let za nami v omiki in napredku, to ljudstvo naj bi bilo morda že v kratkih letih prvo ljudstvo vseh Slovanov, potomec tega ljudstva naj bi vladal vso Slovanstvo?

No, povejte nam, ali toraj niso prvaške sanje nevarne že v tem oziru?

Toda nevarne še so v drugem oziru in to v večji meri!

Sanje prvaške vseh avstrijskih slovanskih narodov so sanje veleizdaje, so sanje hudega stva, so sanje brez vestnih sebičnosti, katerim ni za našo prelepo avstrijsko domovino, katerim ni za našo presvitlo cesarsko hišo, katerim ni za našega prevzvišenega, ljubeznjivega vladarja cesarja Franca Jožefa I., ki ljubi vse svoje narode s istim gorečim srcem, kojega ljubezen plamti, ki je sam nemškega rodu, ravno za svoje slovanske rodnike najbolj!

Zato pa Vas vedno in vedno dragi nam slovenski kmetje, zato te vedno in vedno, drago nam slovensko ljudstvo, svarimo pred takozvanimi prvakovimi voditelji pred „prvaboritelji“ slovenskega rodu, smelo trdimo, da je slovenskemu ljudstvu ljuba krasna mu Avstrija, ljuba presvitla habsburška cesarska hiša, za katere obe je tisoče in tisoče njegovih sinov prelivalo kri na bojišču, kakor veleizdajske sanje prvaške!

Največji pesnik velikega nemškega nemurjivi „Schiller,“ kateri ni bil avstrijski, temveč nemški državljani, piše nekoč: „Avstrijec ima očetnjo, on jo ljubi in ima tudi vzrok, da jo ljubi!“

Tako govori duh velikega, tujega državljanstva te njegove besede so našle odmev v nešteti različnih tujih državljanih. Ali nas to ne napaja navdušenjem, s ponosom na našo prelepo očetnjo ali ne bodejo omenjene krasne besede, katere ljejo v poštev tuji, ljudski narodi, segale tudi do našega ljudstva v njegove itak za vse lepo tako navdušena srca? In to ljubezen do te prelepe očetnje, hoče iztrgati iz prs vsakega Slovanca vensko prvaška druhal, prodati hoče prekrasno avstrijo, prodati hoče slovensko ljudstvo, prodati slovenskega kmeta svojim lastnim, skritim a tem vročim željam, svojim skritim sanjam!

Toda ne, to se ne bode zgodilo, nikdar kmetje vedno hočemo ostati Avstrijci, vedno bomo ostali zvesti naši presvitli cesarski hiši!

Zato pa proč od prvaške druhal ne pa od Gradca, da: „svoji k svojim,“ to je, Avstrijci ostani pri tvoji vladi in ne želi si vlade bičev in korupcije, ne želi si vlade, o kateri sanjarijo brez veleizdajalci!

Prvaki, dajte vašemu ljudstvu vse tete miljone, katere ste, kakor pijavke iz njega sesali, zopet nazaj, s tem bodele pomagali temu ljudstvu, veleizdajalci bodite zvesti sinovi krasne naše Avstrije, katera ima zares preveliko plenja, ker bi vas drugače že bila davno po lastnem zaslužku ugonobila ali pa vas poslala kamor si želite, to je, v blaženo deželo bičev!

Bodi prepričana prvaška druhal, da te spozna slovensko ljudstvo ako ne takoj, dar s časom, bodi prepričana, da bode ostalo slovensko ljudstvo s svojimi sosedi v miru, bodi prepričana, da ostane pod avstrijskim, presvitlim žezlom po

velike, slavne rodovine nemškega rodu in da ne bode nikdar podpiralo tvojih želj, tvojih sanj!

Slovenski kmet, slovensko ljudstvo, proč s tvojimi prvaki, proč z veleizdajalci, potem bodejo ostale sanje tvojih prvakov zares tudi samo sanje, a pozni tvoji vnuki pa bodejo srečni, kakor si ti pod svitlim žezlom habsburško-lotrinskega roda, nikakor pa ne bodejo vzdihovali pod bičem in pod verigami ruske, dovolj s krvjo nedolžnih omadeževane krone!

Združite se, naprednjaki!

Žalostne so v nekaterem oziru razmere v političnem življenju na Spodnjem Štajerju in sosednem Koroškem. Nekaka mora (truta) leži na v duševni omotici dremajočem ljudstvu, ki mu zabranjuje — vsaj domišljeno — vsaktero prostovoljno gibanje. Pa kakor je pravljiška mora izmišljeno in domišljeno bitje, katerega se brez vsega napora lahko ubranimo, tako je tudi ta „politična mora“ nekak strah, ki je znotraj votel, od zunaj ga pa nič ni; kakor so prvo zdravnik in drugi učenjaki odpravili v obsežje pravljič in bajk, tako se da o „politični mori“ dokazati, da je samo prostovoljno potrpljena nadležnost, ki muči nezavedno slovensko ljudstvo.

Klerikalno nasilstvo je ta nadlega, pod katero težko vzdihava slovensko ljudstvo, posebno naš kmečki stan. Pervaki v črnih in drugih suknjah ga imajo v svoji oblasti, kmet je duševno suženj teh samooblastnih, brezobzirnih nasilnežev, ki se hudo bojijo, da se bi jim kdo izvil iz njihovih verig ter postal prost človek — kakoršnega terja sedanji čas prosvete in napredka. Prvaško-klerikalni mogočnejši na vse pretege prizadevajo, da bi si ja na vsak način zagotovili oblast nad zaslepljenim ljudstvom, ki naj bi bilo njihovim naredbam in poveljem brezpogojno pokorno in poslušno. Razmere, kakoršne so vladale v naših krajih v preteklih stoletjih, si želijo ti okrutneži nazaj, ker uni časi so bili za nje „časi bogate žetve in brnje“. Toda tudi za nje se bliža čas gladnih let, kakor je nekaj v Egiptu nastopila doba gladnih let za sedmerimi rodovitnimi.

A svitati se je začelo, svitati v glavah posameznih brihtnih mož, ki so začeli spoznavati zvite toda prikrite nakane potuhnjenih zapeljivcev slovenskega ljudstva. Začeli so se zavedati ti možje svoje človeške vrednosti in svojih pravic. Lepo število je že takih spametovanih in zavednih mož, ki se nočejo več nadalje uklanjati črnim suknjam in visokim klubom (kar se tiče zasebnega in političnega življenja), in to so naši probujeni naprednjaki. Seveda so ti lahko ob enem tudi zvesti državljani in verni katoličani, ker spoznanje svoje samoveljavnosti in spoznanje resnice jih od tega ne izključuje. Država boče imeti zavedne in brihtne podložnike, — ne pa rabite in omahljive tepce; in ravno tako naj bi tudi cerkev imela pametne in z lastnim razsodkom nadarjene vernike, — ne pa bitja brez razuma, brez spoznanja, ki ne znajo po lastni pameti hudo od

dobrega ločiti. Človek, ki ima pred obstoječimi postavami — bodisi posvetnimi ali pa cerkvenimi — samo strah, bode zoper nje preje grešil kakor pa uni, ki ima do njih tudi spoštovanje. Kar se tem mozem čestokrat očita, da so odpadniki ali celo izdajalci svojega naroda, je neresnično, lažnjivo, kajti naprednjaki — ali če kdo želi: „Štajercianci“ — se ne izneverjajo svojemu narodu, temuč se samo držijo nauka Kristusovega: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!“ Iz ljubezni do samega sebe, to se pravi v svoj lasten dobiček, želijo za se in za svojo mladino znanje nemškega jezika, iz ljubezni do bližnjega pa hočejo imeti s sosednim narodom spravo in mir, držijo se toraj zvesto najlepšega nauka Izveličarjevega. Seveda obračajo svetohlinski antikristi — krivi razlagatelji Kristusovih nauk — vse narobe, kakor jim sploh ni poznati, da bi bili nasledniki Božjega učenika.

Naprednjaki, ne bojte se toraj obrekovanja in grožnje Vaših nasprotnikov, kajti na Vaši strani je resnica in pravica; obrekovanje unih mračnjakov je le znamenje njihove slabosti in Vam v ničemur ne zamore škodovati. Njihove grožnje pa so tudi le podobne pretenju na smrt obsojenega hudodelca proti njegovim sodnikom in stražarjem. Organizujte, združujte se ter pridobivljajte novih somišljenih tovarišev, da bode te skupno odbijali napade Vaših nasprotnikov, skupno podirali njihove utrdbe in tabore ter zmago-slavno zavzeli mesta, katera še ta in tam kot svoja imenujejo. Klerikalna druhal je največega ljubitelja in prijatelja kmečkega stanu, nepozabnega cesarja Jožefa II., obrekovala, preklinjala in mu baje celo po življenju stregla, toraj tudi za Vas ni nikaka sramota, ako se v Vas zaletuje in svoj strup spušča. Čast za vsakega, ki se ne prišteva v njene vrste! —

V združenju je moč in kjer je moč, tam je navadno tudi zmaga gotova. V vsakem mestu in trgu, v vsakej vasi in v vsakem kraju si izvolite kakšno zbirališče (Versammlungsort), kjer se bode ob določenih časih shajali ter o gospodarskih in političnih zadevah pomenili. Brihtnih mož je v vsakem kraju najti, da zamorejo to organizacijo urediti — sploh vse potrebno ukreniti, da se bode naša stranka vsestransko še bolj ukrepila in dosledno napredovala. Začetek je vsak težak, toda ne ustrašite se, saj je deloma že storjen. Snujte in ustanovite si društva pod imenom „Štajerc“ ali „Štajerčeva stranka“ in v teh društvih se navdušujte in osrčujte za našo sveto naprednjaško stvar v pogubo vsemu, kar je kmetu in delavcu v kvar! Zora svita, skor' bo dan, bratje den'te dlan na dlan!

Vojska med Rusi in Japonci.

V pretečenem tednu so ruske pomožne bojne ladje zaplenile v Rudečem morju angleško trgovsko ladjo „Malacca“, ki je imela vtovorjenega med drugim tudi 40 tisoč kilogramov dinamita, namenjenega za angleške bojne ladje v Iztočni Aziji. Poveljnik ruske ladje pa je bil mnenja, da je ta dinamit Japoncem